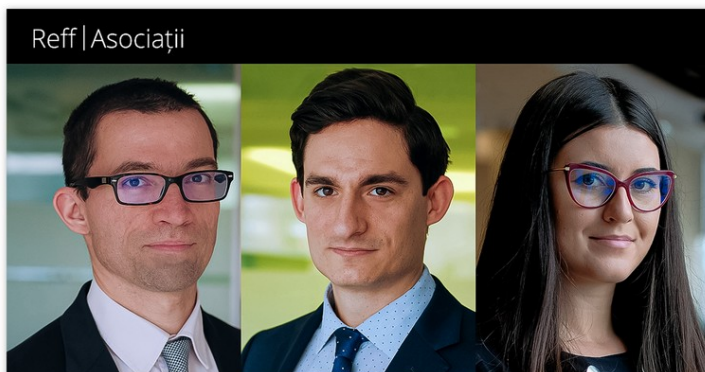

Soluție ICCJ care lamurește definitiv faptul ca în fața instanței de contencios fiscal pot fi suplimentate motivele de nelegalitate formulate prin contestația fiscală

Înalta Curte de Casație și Justiție (ICCJ) a tranșat, în data de 20 martie 2023, o tema controversată în materia contenciosului fiscal, respectiv dacă este posibilă invocarea unor motive noi de nelegalitate, direct în fața instanțelor de judecată, chiar dacă acestea nu fuseseră formulate în prealabil, în etapa administrativă de contestație fiscală. Astfel, instanța supremă a decis ca aceste noi motive invocate de contribuabil sunt admisibile și vor face obiectul analizei pe fond de către instanțele de judecată.

Soluția emisă recent de instanța supremă urmărește să asigure o jurisprudență unitară în rândul instanțelor de judecată, în contextul în care modificarea Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ, operată în anul 2018 cu privire la textul art. 8 alin. (1), în sensul introducerii ultimei teze conform careia „motivele invocate în cererea de anulare a actului nu sunt limitate la cele invocate prin plângerea prealabilă”, a generat opinii divergente în practica instanțelor de contencios fiscal.

Pe de o parte, au existat argumente potrivit cărora reclamantul nu ar putea invoca în fața instanței de contencios fiscal alte critici de nelegalitate decât cele formulate inițial prin contestația fiscală, deoarece plângerea prealabilă, reglementată de Legea nr. 554/2004, reprezintă o procedură distinctă de contestația fiscală instituită de Codul de procedură fiscală și, în consecință, dispozițiile art. 8 alin. (1), ultima teză, din Legea nr. 554/2004, citate mai sus, nu vor deveni aplicabile în fața instanței de contencios fiscal.

Pe de altă parte, cealaltă opinie a fost în sensul în care Codul de procedură fiscală, lege specială care face trimitere la dispozițiile generale ale Legii nr. 554/2004 în vederea completării acestora, nu conține dispoziții de procedură aplicabile în fața instanței de contencios fiscal, ci reglementează doar procedura administrativ-fiscală derulată în fața organului de soluționare a contestației fiscale. Așadar, în fața instanței de contencios fiscal, din punct de vedere procedural, în lipsa unei limitări exprese, vor fi pe deplin aplicabile prevederile Legii nr. 554/2004, inclusiv ale art. 8 alin. (1), ultima teză, care permit reclamantului să suplimenteze în fața instanței motivele de nelegalitate invocate prin contestația fiscală.

Chestiunea de drept a fost dezlegată în mod definitiv în cursul zilei de luni, 20 martie, de către Înalta Curte de Casație și Justiție prin Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept, pronunțându-se Decizia nr. 20 prin care s-a statuat, între altele, ca „[...] motivele de nelegalitate invocate în cererea de anulare a deciziei de soluționare a contestației și a actelor administrative fiscale la care aceasta se referă nu sunt limitate la cele invocate în contestația administrativă”.

Decizia instanței supreme, încă nemotivată, este obligatorie de la data publicării în Monitorul Oficial al României, iar pentru instanța care a solicitat dezlegarea, de la data pronunțării acesteia.

Soluția vine în sprijinul contribuabilului-reclamant și era necesară în contextul legislativ actual, dat fiind că, anterior, au existat numeroase situații în care motivele de nelegalitate a actelor fiscale invocate în instanța, suplimentar față de cele prezentate în faza de contestație la autoritatea fiscală, erau respinse ca inadmisibile. Prin urmare, aceste noi motive nu mai beneficiau de o analiză pe fond de către instanțele judecătorești, fiind vorba despre un fine de neprimire de natură să genereze o încălcare a dreptului de acces liber la justiție și a dreptului la un proces echitabil.

În concluzie, hotărârea ÎCCJ va contribui la consolidarea unei practici unitare la nivelul instanțelor de contencios fiscal, protejând contribuabilii de eventuale dileme de interpretare și de aplicare în paralel a textelor de lege din Codul de procedură fiscală și Legea nr. 554/2004. Soluția ține cont de realitatea practică și, deseori, inechitabilă conform căreia contribuabilii nu pot anticipa de fiecare dată, în mod obiectiv, încă de la momentul incipient al formulării contestației fiscale, toate argumentele juridice a căror invocare a devenit necesară ulterior, fie pe parcursul soluționării contestației administrativ-fiscale, fie în urma acestui demers, ce se concretizează prin emiterea deciziei ce va fi atacată în viitor în fața instanței de contencios fiscal.